

- * Ortaçağ filozofları kendilerini filozof olarak değil ilahiyatçı olarak görmüşlerdir.
- * onlara göre Felsefe dinin hizmetinde bir etkinlikti.
- * orta çağ felsefesi Augustinus ile başlamıştır.thomaslı Joannes le bitmiştir.
- * **plotinos**:yunan spekülatif düşüncesini ve hristiyan temel ilkelerini bir araya getirmeye çalışmıştır.
- * 4yy karanlık çağdır.eski yunan ca öğrenme olanağının önünü tıkadılar bu dilde yazılmış eserlerde bu yüzden ulaşamadı.
- * Augustinus ve Boethius gibi isimler ortaya çıktı.
- * Ortaçağ felsefesi; eski yunan felsefesini modern felsefeye aktarmıştır.ve yorum tarzı farklılaştırarak modern felsefeyi üretmişlerdir.
- * Descartes ; modern felsefeyi başlatmıştır ve oda ortağda yetişmiştir.Analitik geometriyi keşfetmiştir.

■ Türkiyede ortaçağ felsefesi çalışmalarını Betül çotuksöken başlatmıştır.ona göre Anselmus ve Augustinus ;descartesin hocaları durumundaydı.

■

AUGUSTİNUS:

* Augustinus: Retorik konusunda eğitim almıştır.Maniciliğe girdi.Romada felsefe okulu açtı.Enneades isimli kitap plotinos yazdı.bu kitap ortaçağ filozofları için bulunmaz bir kitaptır.yeniplatoncu düşünürlerin etkisinde kalmıştır.uzaklaştığı hristiyanlıktan yeniden etkilenmeye başladı.

* Augustinus felsefi bir eser yazmamıştır ama bir çok eserinde dini kaygılarını anlatabilmek için felsefi oluşumlar görülür.Bunların en önemlisi migne baskılı Patrologia Latinadır.İtirafar adında bir eseri vardır.bu eser itiraf geleneğinin başlatıcısı olmuş bir denemedir.

* Augustinus felsefe anlayışında dinle özdeşleşmek etkindir.onun için önemli olan insani bilgeliğin doğasına ulaşmaktır.Hakikate duyulan büyük bir arzu vardır.imanla bilgi arasındaki ilişkiyi gözler önüne serer.insan önce inanmalı sonra bilmeli der.(inanmadıkça anlamayacaksınız)Aklı terbiye eden imandır der.Tanrı hakikatin kendisidir.değişmez bir varoluştur.

***Manicilik**: manes ve mani tarafından 3.yy da kurulmuş olan bir inanç sistemidir.Hristiyanlığın bazı sistemlerin uzlaşımına dayalıdır.Buna göre evrende 2 güç hüküm sürer.ormuzd(ıy ilke)(ışık) ve Abriman (kötü ilke) (karanlık) hüküm sürmektedir.ikici (Düalist) bir görünüm sergiler.

* maniciliğe göre karanlık kötülüktür ve maddi olan da özü itibarıyla kötüdür.

*Tanrı ben neysem oyum diyerek ondaki öz ve varoluşun bir ve aynı olması anlamına gelmektedir.

* sadece form ile madde arasındaki ilişkiyi kurmamış.aynı zamanda maddeyi de hiçlikten yaratmıştır.

*Augustinusun anlayışında tanrı her bir türün seminal ilkesini madeye,zaman içinde ve uygun koşullarda her biri olgunlaşsın diye yerleştirmiştir.Tanrı bazı şeyleri bir anda yarattığı gibi bazılarında tohum ve embriyo şeklinde meydana getirildi.Augustinus bunlara köken ilkeler(**rationes seminales**) adı verildi.

■ Augustinusun tanrısı ezeli ve ebedidir.platinus tanrı zorunluluk olarak bir den türemiştir (buna türüm denir)der.Ama augustinus tanrının evreni özgür iradesiyle yaratmıştır diyerek ondan ayrılır.

■ Türüm: tüm gerçekliğin bir ve ezeli-ebedi olan yetkin ve aşkın bir varlıktan zorunlulukla çıktığını öne süren metafizik bir öğretilerdir.

■ Augustinusun aydınlanma öğretisinde akla kendi içindeki hakikatı görme gücünü veren zihinsel aydınlanmadır.Aydınlanma ilkesile platonun anamnesis öğretisi arasında önemli bir yakınlık vardır.Her iki öğretilerde belli türden nesnelerin ve hakikatin bilgisi için dolaysız bir zihinsel farkındalık zorunluluğunu işaret etmektedir.

▪ **Anamnesis:** ruhun daha önceki bir varoluş durumunda elde etmiş olduğu bilgiyi herhangi bir nedenle hatırlaması eylemine denir.menon diyologunda bundan bahsedilir.Tabula rasa öğretisinin tam karşısındadır.

▪ **Agustinusun bilgi öğretisi:**

1-Tanrı ruhsal ışıktır.bütün insanları aydınlatır.

2-Tanrı tarafından aydınlatılmış bir anlaşılabilir hakikat dünyası vardır.

3-İlahi aydınlanmada bu hakikat dünyasını bilen akıllar vardır.

▪ Ağustinusun memorisi hem bilme ediminin ve düşünmenin malzemelerinin bulunduğu depo ve aklın kendi nesneleriyle karşı karşıya geldiği bir mekandır.duyularımızla algıladığımız nesnelerin imgelerin toplandığı yerdir.Aklın tanrıyla karşı karşıya kaldığı bir içsel mekandır.Bu yüzden tanrının sadece insana bahsettiği bir özelliktir.

▪ Augustinus tanrıyı düşüncesinin merkezinde tutar.diğer oluşlarda merkezin etrafındadır.insan ruh ve bedenden meydana gelir.ruh tinsel özellikleri olan bir tözdür.yani ölümsüzdür.

▪ Platondada dünya güzeldi demiorgos ilkeleriyle eylemler gerçekleştiriliyordu.Augustinustada dünya güzeldir.Çünkü tanrının iyiliği ile yapılmıştır.insan akılsal ruh ve güzellikle iyinin peşinden gitmek zorundadır.En güzel tanrıdır ve onun yansımasıyla en önemli kavram sevgidir.bu etik kavramını oluşturur.

▪ Tanrı devleti adlı eseri toplum ve devlet felsefelerine yön vermiş bir eserdir.tanrı sevgisi en önemli değeridir.sevgi insanları birleştirir ve tanrıya yaklaştırır.bu eser Tanrı devleti ve dünya devletinin hikayesini anlatır.içinde tanrı sevgisi bulunduranlar tanrı devletini içleri dünya sevgisiyle dolu olanlarda dünya devletini meydana getirirler.

▪ Toplumsal düzeni ilahî buyruklarla düzenlemeye çalışır.toplumun başında isa vardır der.bu üyeler cennette yaşayacaktır denir.kendini sevenlerde cehennemde yaşayacaktır der.devleti kral aileyide erkek çocuk yönetir der

BOETHIUS:

*Atinada grek kültürü ve felsefesi konusunda dersler aldı.konsüllük görevi aldı.Albinusu savununca suçlandı.idam edildi.

▪ Grekçeden çeviriler yapmıştır.

▪ En önemli eseri **consolatio philosophiadır**.felsefenin görüntüsünü ve sınıflarını anlatmıştır.ona göre felsefe mükemmeldir.felsefenin doğasını aşan bir karakteri vardır.felsefe zaman dışı bir etkinliktir.felsefe bozulmaya uygun bir yapıda değildir

▪ Boethius felsefe tarihinde Quadrivium u düşünme pratiğine sokan isimdir. Quadrivium 4 matematik biliminin üst adıdır.

▪ Boethius sadece felsefeyi değil,fakat aynı zamanda bilimlerde sınıflandırmış bunuda 2 farklı biçimde gerçekleştirmeye çalışmıştır.

▪ Felsefe bütün bilimlerin anasıdır.Bilginin,bütün bilginin başlangıç noktası ve kaynağı olarak görülmektedir.Bilimler nesnelere göre farklılık taşır.

- Boethius prepatetik bilim sınıflandırmasında mantığa yer vermez. Mantık her bilim için olması gerektirir der. Ama stoavari bilim sınıflandırmasında mantık felsefenin ve bilimin bir dalıdır der. gramer ve retorikte mantık gibi bilimde kullanılmalıdır.
- **Trivium:** mantık, retorik ve gramerin meydana getirdiği bilim topluluğuna denir
- **Quadrivium:** aritmetik, geometri, astronomi ve müzikten oluşan topluluğa denir.
- Astronomi dışında hepsi hakkında çalışmalar kaleme almıştır.

Boethiusa göre felsefe

A-peripatetik bölümlendirme

1-teorik

a-fizik

b-matematik (çokluk ve bütünlük diye ikiye ayrılır) (çokluk: mutlak matematik, görelî müzik diye 2 ye ayrılır.) (görelî müzikte enstrümental, insani, kozmik olarak sınıflandırılır.) (büyüklükte sabit geometri ve hareketli astronomi diye ayrılır)

c-ilahiyat

2-pratik

a-etik

b-ekonomi

c-siyaset

B-Stoavari sınıflandırma

1-mantık

2-etik

3-fizik

- Boethiusun en temel amaçlarından biri platon ile Aristotelesi uzlaştırmaktır.
- Ona göre tanrı salt formdur. Aristoteles metafizikte bu kelimeyi kullanmıştır yanı Boethius ondan yardım almıştır bu konuda.
- Tanrı ile varolanlar arasındaki en büyük ayırımın varlık (esse) ve öz arasındaki ayırım olduğunu düşünmektedir.
- Hakikat ruhun içinde bulunur. araştıran ruhuna bakmalıdır.
- İnsan akli boş levhadır diye düşünmek imkansızdır. **(tabula rasa)**
- Kavramlarımızın oluşmasında duyularımızın ürettiklerinden soyutlanan herhangi bir içerik olmadığını söylemek mümkündür. kavramlarımız doğuştan hayatımızda biçimlenmiş şeylerdir.

- Boethius un bilgi anlayışı platoncudur.
- **Tümeller tartışması** : ortaçağın en önemli problemlerinden biridir.cinsler ve türler hakkında 3 soru sorulur.

1-bu cinsler ve türler gerçektende doğadami varolurlar yoksa bunlar saf şekilde zihinsel oluşumlarıdır.

2-eğer bunlar gerçeklikler ise maddimidirler yoksa değimlidirler.

3-bunlar duyulabilir şeylerden ayrımı varolurlar.yoksa bunların içindemiler.

*insanların içinde yaşadıkları düzlemde en yüksek yetiye akıl (ratio) denmektedir.Bu bireylerdeki tümel yapıyı,kavrama anlama ve temaşa etme yeteneğine sahiptir.

*Anlama yetisi ilahi bir yetidir.tümel olanın özelliklerini aşarak saf formun içeriğini kavrarlar.

- Aklın altında imgelem ve duyu yer almaktadır.imgelem maddi olmayan insan biçimini ifade eder.duyu ise maddi görünüm içindeki kılıkla ilgilenmektedir.
- İnsan ruhu bedensel olanla sınırlandırılmış bir yapıdır.Ancak aklın sınırları içinde kalan bir etkinlik sergileyebilirler.

